

MKD SV.CIRIL IN METHOD - KRANJ

IN

DRŽAVNI ARHIV REPUBLIKE MAKEDONIJE

VABITA NA OTVORITEV RAZSTAVE

150 **LET OD ROJSTVA**
GOCE DELČEV (1872-2022)

V GALERIJO MKD SV.CIRIL IN METHOD - KRANJ

SEJMIŠČE 3, 4000 KRANJ

DNE 03.09.2022 OB 19:00

POKROVITELJI: MKD Sv.Ciril in Metod - Kranj; - DRŽAVNI ARHIV REPUBLIKE MAKEDONIJE; - STOPA D.O.O.

МКД СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЈ - КРАЊ

И

ДРЖАВЕН АРХИВ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ВЕ ПОКАНУВААТ НА ОТВОРАЊЕ НА ИЗЛОЖБАТА

150 **ГОДИНИ ОД РАЃАЊЕТО**

НА ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ (1872 – 2022)

ВО ГАЛЕРИЈА МКД СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЈ КРАЊ

Сејмишче 3, 4000 Крањ

НА ДЕН 03.09.2022 ВО 19.00 ЧАСОТ

ПОКРОВИТЕЛИ: МКД Св.Кирил и Методиј - Крањ, ДРЖАВЕН АРХИВ НА Р. МАКЕДОНИЈА, СТОПА Д.О.О.

Гоце Делчев - револуционер (1872-1903)

Ѓорѓи Николов Делчев, познат како Гоце Дечев, бил македонски народен херој и творец, организатор и водач на Македонското револуционерно ослободително движење (ВМРО) кон крајот на 19 и почетокот на 20 век.

Роден е на 4 февруари 1872 година во Кукуш, а починал на 4 мај 1903 година во Баница. Основно училиште завршил во родниот град и машка гимназија „Свети Кирил и Методиј“ во Солун. Потоа посетува воено училиште во Софија. Доби диплома, но не доби офицерски чин поради неговите социјалистички идеи. Затоа во 1894 година се вратил во Македонија и почнал да работи како учител во штипско Нови Село.

Во септември 1895 година станал директор на училиштето во Штип. Уште тогаш влегува во раководството на Македонската револуционерна организација (МРО). Учествовал во преговори со водечки личности на движењето, како Даме Груев, Пере Тошев и други. Го основал ЦК на МРО, како и комитети во Кустендил и Дупница. Во февруари 1896 година ги организира првите протести против турските власти во Штип. Прво бил уапсен во април 1896 година, но поради недостиг на докази дека учествувал во криминалната борба за МРО, бил ослободен. Веќе следниот месец турските власти повторно го уапсија во Скопје. Тој повторно беше ослободен, но го привлече вниманието на властите за неговите злосторства. Откако во септември бил назначен за директор на училиштето во Банско, таму спроведува активности за проширување на движењето на МРО. За кратко време ја напуштил работата и целосно се посветил на идејата за ослободување на Македонија од Турција.

Извесно време живеел и работел во Софија. По затворањето на членовите на ЦК на МРО, на чело на организацијата станале Делчев и Ѓорче Петров. Во средината на март Петров им дал упатства на градските и селските комитети да ја продолжат борбата. Делчев управувал со тајни канали и курирски служби кои пренесувале доверливи информации и складираше оружје и муниција потребни за започнување на бунтот. Со цел што подобро да го организираат движењето, го основале Четничкиот институт, каде што се обучувале членови на МРО, а заедно со Петров го напишале и Правилникот за работа на четата. Со формирањето на селската полиција, официјално започнала да функционира четничката организација на чело со Делчев. Тие ја презеле судската и извршната власт и организирале тајна „македонска држава“ во Отоманската империја. Нивната организација се повеќе се проширувала и во почетокот на мај Делчев оди на Конгресот на МРО. Сепак, ноќта меѓу 3 и 4 мај 1903 година, турските војници го опколиле селото Баница, каде што Делчев подлегнал на нападот и загинал.

Неговата смрт не ја заврши борбата. Напротив, основачите на Илинден започнале движење против Турците во 1903 година.

Goce Delčev - Revolucionar (1872- 1903)

Gjorgji Nikolov Delčev, poznan kot Goce Dečev je bil makedonski narodni heroj ter idejni tvorec, organizator in vodja makedonskega revolucionarnega osvobodilnega gibanja (VMRO) konec 19. in začetek 20. stoletja.

Rojen je 4. februara 1872 v Kukušu, umrl pa je 4. maja 1903 v Banici. Osnovno šolo je zaključil v rojstnem mestu, moško gimnazijo „Sveti Ciril in Metodi“ pa v Solunu. Po tem je obiskoval vojaško šolo v Sofiji. Dobil je diplomu, vendar zaradi socialističnih idej ni prejel čin oficirja. Zato se je leta 1894 vrnil v Makedonijo, ter začel opravljati poklic predavatelja v Novem Selu pri Štipu.

Septembra 1895 je postal ravnatelj šole v Štipu. Že takrat se je pridružil vodstvu Makedonske revolucionarne organizacije (MRO). Sodeloval je pri pogajanjih z vodilnimi osebami gibanja, kot so Dame Gruev, Pere Tošev in drugih. Ustanovil je Centralni komite MRO, ter odbore v Ćustendilu in Dupnici. V februarju 1896 je v Štipu organiziral prve proteste proti turški oblasti. Prvič je bil priprt v aprilu 1896, vendar so ga zaradi pomanjkanja dokazov, da je sodeloval v kriminalni borbi za MRO izpustili na svobodo. Že naslednji mesec ga je turška oblast ponovno priprla v Skopju. Ponovno je bil oproščen, ampak je pritegnil pozornost oblasti zaradi kaznivih dejanj. Ker je bil septembra imenovan za direktorja šole v Banskem, je tam opravljal aktivnosti za širitev gibanja MRO. V kratkem je zapustil delo ter se popolnoma posvetil ideji osvoboditve Makedonije od Turčije.

Nekaj časa je živel in delal v Sofiji. Po zaprtju članov Centralnega komiteja MRO, sta vodji organizacije postala Delčev in Đorče Petrov. Petrov je v polovici marca izdal navodila mestnim in vaškim odborom, za nadaljevanje boja. Delčev je upravljal s tajnimi kanali in kurirskimi službami, ki so prenašale zaupne informacije, ter kopičil orožje in municijo potrebno za začetek upora. S ciljem čim bolje organizirati gibanje so vzpostavili Četniški inštitut v katerem so se urili pripadniki MRO, ter skupaj z Petrovim napisala Pravilnik o delovanju čete. Ob vzpostavitvi vaše policije je uradno začela delovati četniška organizacija, ki jo je vodil Delčev. Prevezeli so sodno in izvršilno oblast ter organizirali tajno »makedonsko državo« v Osmanskem carstvu. Njihova organizacija se je vedno bolj širila in v začetku maja se je Delčev odpravil na Kongres MRO. Vseeno so v noči iz 3. na 4. maj 1903 turški vojaki obkolili vas Banjica, kjer je Delčev podlegel napadu ter umrl.

Z njegovo smrtjo se borba ni končala. Ravno nasprotno, ustanovitelji Ilinden so 1903 leta začeli gibanje proti Turkom.